

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ліцею № 92 імені Івана
Франка міста Києва

Рузанна СОЛОМАХА
Наказ « 08 » 2025 року № 96,

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ
ліцею № 92 імені Івана Франка міста Києва

НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1-11 класи

СХВАЛЕНО

педагогічною радою ліцею № 92
імені Івана Франка міста Києва
«28» серпня 2025 року (протокол № 01)

Вступ

Лицей № 92 імені Івана Франка міста Києва здійснює свою діяльність на підставі статті 53 Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про правовий режим воєнного стану», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної», відповідно до постанов Кабінету Міністрів України:

- від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688, № 898 від 30.09.2020),

- від 30.09.2020 № 898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти»,

- від 21.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанов КМУ від 07.08.2013 № 538, від 26.02.2020 № 143),

- від 28.07.2023 № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;

- розпорядження Кабінету міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»,

- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23.04.2019 № 536 (у редакції наказу МОН від 10.02.2021 № 160), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 року за № 547/33518;

- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 (у редакції наказів МОН від 10.07.2019 № 955, від 10.02.2021 № 160, від 15.02.2023 № 165);

- Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367;

- Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів МОН від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021 № 268, від 06.02.2025 № 154, від 15.04.2025 № 570);

- Методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджених наказом МОН від 15.05.2023 № 563 (із змінами, внесеними відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 № 1162);

- Наказу МОН України від 12 серпня 2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021

№ 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120);

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405;

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2025 № 890) .

- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.09.2020 № 2205 (із змінами);

- Статуту ліцею № 92 імені Івана Франка міста Києва.

Ліцей забезпечує одержання учнями повної загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів. Повна загальна середня освіта у закладі може здобуватися за очною (денною), екстернатною, сімейною (домашньою) формами здобуття освіти чи формою педагогічного патронажу, а також інклюзивною формою навчання (відповідно до висновку ІРЦ).

Заклад здійснює освітній процес українською мовою за денною формою навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня в закладі – 5 днів.

Освітня програма ліцею № 92 імені Івана Франка міста Києва є наскрізною, охоплює освіту на I (початкова освіта), II (базова середня освіта) та III (профільна середня освіта) рівнях навчання. Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації.

Розділ 1. Призначення закладу освіти

Місія ліцею з початковою школою і гімназією полягає в тому, щоб створити усі умови для розвитку учнів з урахуванням їх можливостей, пізнавальних інтересів і схильностей. Освіта, яку одержують здобувачі освіти, повинна забезпечити їх самореалізацію сьогодні і в майбутньому. Учень, незалежно від його здібностей, реалізує своє право на успіх в житті, на максимальне розкриття власних здібностей, яке може запропонувати якісна освіта. Освітній заклад прагне максимально адаптуватися до учнів з їхніми індивідуальними й творчими уподобаннями та здібностями; намагається гнучко реагувати на соціокультурні зміни середовища. Головним підсумком такої двосторонньої діяльності закладу освіти повинна стати адаптація випускників до швидкоплинного життя, збереження особистості вихованця в різноманітних обставинах суспільного життя.

Головною метою ліцею є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головними завданнями закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;

– виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;

– формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;

– виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;

- розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;

– реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;

– виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення закладу є:

- засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту навчальних програм;

- формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Розділ 2. Опис «моделі» випускника закладу

Основою моделі компетентного випускника закладу, ми вважаємо, є модель життєво компетентної особистості. Структура життєвої компетентності особистості складається з п'яти основних блоків компетенцій, а саме:

1. Компетенцій життєстійкості: компетенції здорового способу життя; психологічної стійкості; екзистенційної компетентності; життєвої мужності.

2. Компетенцій життєздатності: компетенції творчості та новаторства, здійснення та реалізації життєвого вибору; самореалізації; життєпобудови.

3. Життєтворчих компетенцій: компетенція життєпізнання та самопізнання; життєпередбачення; життєвизначення; життєздійснення; життєорганізація та життєвдосконалення.

4. Функціональних компетенцій: навчатися впродовж життя; соціальної; комунікативної; інформаційної; політичної (політико-правової), полікультурних компетенцій.

5. Професійної компетенції, що визначає здатність і готовність до трудової, професійної діяльності, яка, в свою чергу, зумовлює соціальний статус та можливості особистості.

Випускник закладу:

– це *людина освічена*, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Наш випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, справедливість, честь, гідність, совість, права людини, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати та виконувати (реалізувати) рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером, з іншими сучасними інноваційними технологіями тощо.

-це *вільна особистість*. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством.

-це *гуманна особистість* – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя.

-це *духовна особистість* – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні.

-це *творча особистість* – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, пізнавальним інтелектом.

-це *практична особистість* – знає основи комп'ютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає Конституцію й закони країни, прагне до фізичної досконалості, є прихильником здорового способу життя.

Розділ 3. Цілі та завдання освітнього процесу закладу

У 2025/2026 навчальному році освітній процес у закладі освіти спрямовують на реалізацію Державного стандарту початкової освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87), Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 972 від 30.08.2022), Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392) з урахуванням досягнень впровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та

подолання викликів, зумовлених особливостями освітнього процесу в умовах воєнного стану, зокрема і подолання освітніх втрат.

Метою освіти у закладі є різнобічний розвиток, громадянське виховання і соціалізація дитини, формування у неї навчальних, соціальних, загальнокультурних і предметних компетентностей, цінностей громадянського суспільства, особистісний розвиток учнів з орієнтацією на продовження навчання, формування креативності і критичного мислення, творчих здібностей, набуття життєвих компетентностей, необхідних для самовизначення й усвідомленого вибору подальшого життєвого шляху.

У 2025/2026 навчальному році пріоритетними напрямками освітньої діяльності є:

- ✓ продовження впровадження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа»;
- ✓ впровадження у 8 класах нового Державного стандарту базової середньої освіти;
- ✓ посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції; просвіта з питань особистої безпеки;
- ✓ організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотнього зв'язку в умовах очної форми навчання;
- ✓ організація та психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану.

Основними цілями освітнього процесу в закладі є наступні:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту базової та повної загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності; забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Завданнями освіти в закладі є:

- створення умов для ефективної навчально-пізнавальної діяльності учнів в інформаційно-освітньому середовищі з метою особистісного розвитку, набуття ключових і предметних компетентностей, пізнавального досвіду, формування світогляду і ціннісних ставлень до оточуючого світу, задоволення пізнавальних інтересів і потреб дитини, усвідомленого нею вибору подальшого життєвого шляху;
- інтелектуальний, духовний, емоційний, фізичний, розвиток дитини, морально-етичне її виховання, формування основ природничо-наукового і гуманітарного світоглядів;
- формування загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності, набуття соціального досвіду і культури спілкування та співпраці, навичок соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної поведінки;

- розвиток основних умінь і навичок навчальної діяльності, компетентностей щодо вільного володіння українською мовою, спілкування однією з іноземних мов, використання інформаційно комунікаційних технологій у навчанні і практичній діяльності;

- формування підприємливості і здатності оцінювати правильність вибору, обґрунтовувати раціональність способу розв'язання проблем, приймати адекватні рішення в різноманітних життєвих ситуаціях, самостійно розв'язувати пізнавальні, організаційні та інші проблеми особистого життя; виховання школяра як людини демократичної, відповідальної, патріотичної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

- громадянське, трудове, екологічне, виховання учнів;

- формування ставлення учнів до освіти як важливої невід'ємної складової загальної культури людини;

- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування українською мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування англійською, німецькою мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного</p>

		<p>вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довірлі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми,</p>

	підприємливість	аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська

відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію безпечного та комфортного освітнього середовища;
- зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

- предмети за вибором;

- роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Розділ 4. Особливості організації освітнього процесу та застосовування в ньому педагогічних технологій

В наслідок стресових умов, спричинених пандемією COVI-19, війною, повітряними тривогами, за останні роки в Україні значно погіршилися результати навчання дітей. Сьогодні перед вчителями стоїть непроста задача надолужити освітні втрати здобувачів освіти.

Освітні втрати — це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків. Освітні втрати можуть виникати з різних — як індивідуальних, так і системних причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру.

Чинники, які можуть впливати на освітні втрати: бойові дії або окупація, виїзд за кордон, переміщення в межах України, повітряні тривоги, відімкнення електроенергії.

Подолання освітніх втрат здобувачів освіти є важливим завданням для забезпечення успішного навчання та розвитку дитини. Вимірювання навчальних втрат на кожному рівні освіти є першочерговим завданням, без виконання якого не можна говорити про побудову стратегії подолання цих втрат. Педагогічні працівники закладу для цього використовують проведення діагностувальних робіт. За результатами цих робіт вчителі обирають різні шляхи подолання освітніх втрат:

- Коригування календарних планів, постійна їх адаптація за наслідками діагностики, гнучкість;

- Врахування індивідуальних потреб кожної дитини, оцінка її потреб у навчанні та розвитку ;

- Індивідуальне консультування учнів для усунення прогалин із навчальних дисциплін, запровадження групових консультацій учнів упродовж навчального року (в тому числі на канікулах);
- Розробка завдань різних рівнів складності для окремих учнів, реалізація диференційованого підходу;
- Ефективне повторення навчального матеріалу, інтеграція матеріалу, який потрібно надолужити з новим навчальним матеріалом, впровадження самостійного опрацювання матеріалу з подальшим контролем, використання з цією метою цифрових ресурсів;
- Використання пошуково-дослідницьких завдань;
- Підвищення навчальної мотивації учнів;
- Використання стратегій формування оцінювання;
- Запровадження інтерактивних методів навчання;
- Постійний тісний зв'язок з батьками здобувачів освіти;
- Емоційна і психологічна підтримка дітей.

Робота закладу в умовах карантину, надзвичайної ситуації чи надзвичайного стану

На випадок карантину, надзвичайної ситуації чи надзвичайного стану для виконання робочого навчального плану, навчальних програм із предметів можуть застосовуватися такі форми організації освітнього процесу: дистанційне навчання (використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах), змішане навчання, проєктна діяльність, індивідуально-групові компенсаторні консультації і, як виняток, ущільнення матеріалу.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Необхідною умовою формування компетентностей на думку педагогічного колективу закладу є діяльнісна, тобто спрямованість навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей буде сприяти встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. Основними формами організації освітнього процесу у школі є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

○ комбінований урок, та інші.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки - «суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться лекційні та навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму, особливо у старшій школі. Практичне заняття, експериментальні завдання, оглядова конференція, оглядова екскурсія – передбачають обговорення ключових положень вивченого матеріалу, реалізують міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу, припускають цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів.

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації у місті і визначається рішенням військово-цивільної адміністрації. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа Міністерства освіти і науки України № 1/17526-25 від 22 серпня 2025 року «Про організацію 2025/2026 навчального року в закладах загальної середньої освіти»

Освітній процес в очній формі запроваджується в приміщеннях закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості найпростішого укриття, що можуть бути використані для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Якщо потужності споруди цивільного захисту є недостатніми для укриття всіх учасників освітнього процесу, то освітній процес може бути організовано шляхом розподілу навчального часу в межах днів та тижнів упродовж місяця або семестру, тобто застосовано змішану форму навчання.

При організації освітнього процесу в очній формі або змішаному режимі буде забезпечено безумовне переривання освітнього процесу, що здійснюється в приміщенні закладу освіти, у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення. Учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруди цивільного захисту і перебувати в ній до скасування тривоги, за можливості продовжуючи освітній процес в укритті, а після відбою тривоги – повернутися до кабінетів закладу освіти, організувавши освітній процес із урахуванням необхідного корегування.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи

конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітній процес у закладі базується на нових підходах до навчання, які ґрунтуються на засадах педагогіки партнерства, співпраці між учнями та вчителями. Професійна свобода вчителя покладає на його плечі відповідальність, яка передбачає, зокрема, добір методів навчання відповідно до освітніх потреб різних учнів та фокусування на розвитку компетентностей для життя, вміння працювати з інформаційно-комунікаційними технологіями та природно інтегрувати їх в освітній процес, а також налагоджувати комунікацію з батьками. Зміна фокусу навчання у бік практики, інтерактивності та функціональності покладає відповідальність і на учнів, які вільно висловлюючи свою позицію на уроці, вирішуючи пізнавальні завдання, співпрацюючи з однокласниками в команді, дбають за результат (не тільки за оцінку) у процесі навчання.

Системність освітнього процесу неможлива без інформаційного забезпечення. Інформаційний компонент дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу, забезпечує прозорість діяльності школи, сприяє постійній комунікації між учасниками освітнього процесу. В школі створений і постійно оновлюється веб-сайт. Сайт школи інформує громадськість про основні новини в діяльності закладу, на сайті розміщені основні документи, які унормовують його діяльність.

Оскільки у закладі наявне навчально-методичне та системно-технічне забезпечення, то відповідно до рішення педагогічної ради від 28 серпня 2025 року (протокол № 01) під час організації здобуття освіти за різними формами:

- очною (денною)
- екстернатною
- сімейною (домашньою)
- педагогічним патронажем

педагоги можуть використовувати технології дистанційного навчання учнів.

Технології дистанційного навчання можна використовувати, щоб забезпечити:

- вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) або окремих тем, впровадження профільного навчання ;
- проведення навчальних занять і консультацій, оцінювання результатів навчання учнів;
- реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії учнів відповідно до їхніх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду;
- проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) для учнів з особливими освітніми потребами під час надзвичайних обставин.

Якщо упродовж навчального року виникнуть обставини (проведення освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину (застосування протиепідемічних заходів), збройного конфлікту, введення воєнного стану, інших обставин), які об'єктивно унеможливають відвідування закладу освіти, то педагогічні працівники можуть виконувати роботу поза територією закладу освіти відповідно до вимог статті 60-2 Кодексу законів про працю України.

У відповідності до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» навчальний рік в закладі розпочинається 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня. Для учнів 4-х, 9-х та 11-х класів навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів.

Структура 2025/2026 навчального року

I Семестр – з 01 вересня 2025 року по 24 грудня 2025 року;

II Семестр – з 12 січня 2026 року по 30 травня 2026 року.

Осінні канікули – з 27 жовтня по 02 листопада 2025 року;

Зимові канікули – з 25 грудня 2025 по 11 січня 2026 року;

Весняні канікули – 23 березня по 29 березня 2026 року.

Додаткові тижневі канікули для учнів 1-х класів – з 16 лютого по 21 лютого 2026 року.

Зважаючи на безпекову ситуацію та інші чинники, що можуть впливати на організацію освітнього процесу, можливе коригування структури 2025/2026 навчального року.

Для подолання освітніх втрат та розривів можлива організація компенсаторних занять, індивідуальних і групових консультацій, навчальних екскурсій, проектної діяльності тощо.

Освітній процес здійснюється за п'ятиденним робочим тижнем.

Навчальні екскурсії для учнів 1- 4 класів та навчальна практика для учнів 5-8, 10 класів у 2025/2026 навчальному році організуються відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 № 1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» та згідно рішення педагогічної ради від 28.08.2025 (протокол №1) проводяться упродовж навчального року.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів здійснюється відповідно до Порядку поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2025 № 808. Згідно з цим Порядком, оскільки англійська мова в 9-11 класах вивчається поглиблено, то класи діляться на 3 групи з кількістю не менше 8 осіб у кожній.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Відповідно до вимог Санітарного

регламенту для закладів загальної середньої освіти (затвердженого наказом МОЗ України 25.09.2020 № 2205) розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження. Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується:

Більше 1 години у 3-5 класах;

Більше 1,5 години у 6-9 класах;

Більше 2 годин у 10-11 класах.

Учням 1-2 класів не рекомендується обов'язкові завдання для самопідготовки у позанавчальний час.

Розділ 5. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Обрані освітні програми реалізації змісту освіти у закладі органічно поєднує навчання, виховання і розвиток дитини і будується на основі особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів як єдиного системного утворення. Відповідно до особистісно-орієнтованого підходу в центр освітнього процесу ставляться інтереси здобувача освіти. Освітній процес у закладі передбачає гуманне суб'єкт-суб'єктне співробітництво всіх його учасників, діагностично-стимулюючий спосіб організації навчального пізнання, діяльнісно комунікативну активність учнів, проектування індивідуальних досягнень в усіх видах пізнавальної діяльності, якомога повніше врахування особистих потреб в доборі змісту, методик і технологій навчання та оцінювання учнів. Освітній процес у закладі ґрунтується на запровадженні компетентнісно орієнтованих методик і технологій навчання та оцінювання результатів навчання, варіативності форм і методів навчання учнів, створенні інформаційно-освітнього середовища, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, яке враховує вікові і пізнавальні особливості дітей та їхні здібності, інтереси й освітні потреби.

Заклад освіти також вибудовує власне інформаційно-освітнє середовище, в якому провідна роль належить інформатизації загальної середньої освіти, широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, формуванні ІКТ-компетентностей всіх суб'єктів освітнього процесу. Забезпечується впровадження технологій електронного дистанційного навчання.

Організація освітнього процесу в закладі освіти в 2025/2026 навчальному році здійснюватиметься відповідно до освітніх програм, розроблених закладом на основі Типових освітніх програм:

1) на рівні початкової освіти - на основі:

Типової освітньої програми для учнів 1–2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),

Типової освітньої програми для учнів 3–4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743

2) на рівні базової середньої освіти - на основі:

у **5–8 класах** – Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України

№ 235 від 19.02.2021 в редакції наказу Міністерства освіти і науки України № 1120 від 09.08.2024),

у **9 класах** – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (зі змінами);

3) на рівні профільної середньої освіти - на основі:

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами).

В 2025/2026 навчальному році використовуються навчальні програми та навчальна література, що має грифи Міністерства освіти і науки України («Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі») наказами МОН: від 12.08.2022 №743, від 12.07.2021 № 795 (із змінами), від 24.07.2023 № 883, від 07.06.2017 № 804, від 03.08.2022 № 698, від 23.10.2017 № 1407, від 24.11.2017 № 1539.

Розділ 6. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти

Реформування загальної середньої освіти спрямоване на переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, на навчання його самостійно оволодівати знаннями, на формування функціональних (пов'язані зі сферою знань, умінням оперувати науковими знаннями та фактичним матеріалом) мотиваційних (пов'язані з інтересами, індивідуальним вибором особистості) та соціальних (пов'язані з соціальною діяльністю особистості, життям суспільства) компетентностей. У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання як складової освітнього процесу.

При навчанні в очному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися очно або з використанням технологій дистанційного навчання (пункт 8 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти).

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти зорієнтоване на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом, та проводиться відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України:

- від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

- від 02.08.2024 №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти»;

- від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;

- Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

та Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (із змінами).

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» основними видами оцінювання результатів учнів є поточне формувальне (оцінювання для навчання) та підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання, з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів. Під час організації формувального поточного оцінювання у діяльності вчителя використовується алгоритм:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, вивчення теми). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

2. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року, залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

3. Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Доцільно акцентувати увагу на позитивній динаміці досягнень, не протиставляти учнів одне одному.

4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності учні спрямовуються на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Завдання вчителя – створити умови для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання.

5. Коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Формувальне оцінювання має на меті підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням усіх видів навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестація, як правило, не проводиться. Під час виставлення оцінки за тему результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень школярів.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок I та II семестру. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог навчальних програм.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховується дотримання учнями **принципів академічної доброчесності**: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Компетентнісна освіта, яка формується в закладі, зорієнтована, насамперед, на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлюють принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. Упровадження компетентнісного підходу передбачає обов'язкове прогнозування результативної складової змісту, що вимагає адекватних змін у системі оцінювання навчальних досягнень. У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результатів навчальних досягнень школярів як складової освітнього процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що, передусім, передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач. Результати навчальної діяльності учнів на всіх етапах шкільної освіти не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками, метою навчання мають бути сформовані компетентності як загальна здатність використовувати набуті знання у повсякденному житті, давати якісну оцінку процесам і явищам, встановлювати закономірності тощо.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів в школі є:

- **контролююча** - визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- **навчальна** - сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
- **діагностико-коригувальна** - з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- **стимулювально-мотиваційна** - формує позитивні мотиви навчання;
- **виховна** - сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають ураховуватися: *характеристики відповіді учня*: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;

якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність; *сформованість* загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;

рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

самостійність оцінних суджень.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень учнів: початкового, середнього, достатнього, високого. Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі

		докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має повні, глибокі знання, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учень (учениця) має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Директор

Рузанна СОЛОМАХА